

Акт
лісопатологічного обстеження лісових насаджень філії «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України», що потребують проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів у 2026 році

17.10.2025р.

смт. Врадіївка

Нами, головним лісопатологом ДСЛП «Херсонлісозахист» МАЄВСЬКОЮ Ксенією, начальником відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» РУДЬ Раїсою, провідним інженером лісового господарства філії «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України» ДЯДЮКОВИМ Дмитром, лісничими філії «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»: Березківського лісництва КРАВЧЕНКОМ Віктором, Новопавлівського лісництва КУЧАНСЬКИМ Сергієм, Первомайського (Лисогірського) лісництва КОШЕЛЄВОЮ Євгенією, Доманівського лісництва ШИТІВ Василем, Арбузинського лісництва ЛЕОНТЮКОМ Миколою, помічником лісничого Врадіївського лісництва філії «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України» БОЙКО Оксаною, провели з 15.10.2025 року по 17.10.2025 року лісопатологічне обстеження лісових насаджень філії «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України» (далі – Філія) з метою призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на загальній площі 530,3 га.

Таксаційна характеристика обстежених ділянок відповідно до Проектів організації та розвитку лісового господарства (таксаційний опис, відомості поквартальних підсумків) 2014 року, наведена в таблиці:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	Площа підвиділу, га		Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							категорія захисності
					загальна	площа, можлива для експлуатації	склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 га	
Первомайське	4	4	3,3		3,3	3,3	10Сз	71	0,60	1	25	32	330	3
Первомайське	4	19	3,8		3,8	3,8	7Дз3Сз+Бп+Ос	75	0,60	1	23	26	245	3
Первомайське	5	11	1,2		1,2	1,2	8Сз2Дз	80	0,60	1	27	36	340	3
Первомайське	5	12	2,6		2,6	2,6	10Сз+Бп	62	0,60	1А	25	28	335	3
Первомайське	12	12	1,8		1,8	1,8	10Сз	72	0,50	2	21	28	215	3
Первомайське	19	4	3,6		3,6	3,6	10Сз+Акб	78	0,50	1	26	36	300	3
Первомайське	19	17	1,9		1,9	1,9	8Дз2Акб	85	0,60	1	25	32	220	3
Первомайське	25	21	3,2		3,2	3,2	10Сз	45	0,70	1	17	22	225	3
Первомайське	25	22	6,0		6,0	6,0	10Сз	45	0,60	1	18	22	215	3
Первомайське	25	23	9,1		9,1	9,1	10Сз	45	0,70	1А	19	24	265	3
Первомайське	26	22	6,9		6,9	6,9	5Дз5Язл	50	0,70	2	15	20	135	3
Первомайське	26	25	4,9		4,9	4,9	10Язл	55	0,70	1	21	26	210	3
Первомайське	27	6	7,1		7,1	7,1	10Язл+Дз	60	0,60	1	20	24	170	3

Первомайське	27	35	3,7		3,7	3,7	10Язл+Мсв	40	0,60	1Б	20	26	170	3
Первомайське	31	2	34,0	4	5,0	5,0	10Акб+Алч	35	0,70	1А	16	20	150	3
Первомайське (Лисогірське)	13	3	23,5	1	7,5	7,5	5Дз3Клг2Акб	40	0,70	1А	19	26	170	3
Первомайське (Лисогірське)	39	12	2,1		2,1	2,1	10Тк	20	0,70	2	18	24	220	3
Первомайське (Лисогірське)	43	1	5,4		5,4	5,4	5Дз4Клп1Глз+Яз	45	0,65	1	18	24	150	3
Первомайське (Лисогірське)	35	1	4,6		4,6	4,6	6Клг3Акб1Абз	35	0,60	1А	16	16	105	3
Первомайське (Лисогірське)	18	6	2,2		2,2	2,2	3Акб2Абз2Алч2Клг1Глз	24	0,70	1Б	14	18	100	3
Первомайське (Лисогірське)	18	5	4,7		4,7	4,7	10Акб	24	0,50	1	11	12	50	3
Разом по л-ву:			135,6		90,6	90,6								
Врадіївське	5	8	17,0	1	7,0	7,0	10Сз+Скр	52	0,60	1А	21	28	265	3
Врадіївське	6	15	5,4		5,4	5,4	10Акб	20	0,70	1А	10	10	60	3
Врадіївське	7	9	5,1	2	4,1	4,1	10Акб+Алч	35	0,50	1А	17	20	100	3
Врадіївське	8	10	6,7		6,7	6,7	10Акб+Дз+Яв+Взд	40	0,60	1А	18	20	130	3
Врадіївське	10	12	3,9	2	2,9	2,9	8Акб2Язл	38	0,70	1А	17	20	143	3
Врадіївське	10	16	2,5		2,5	2,5	8Взд1Акб1Язл	37	0,60	2	12	16	53	3
Врадіївське	11	7	1,3		1,3	1,3	10Акб	25	0,60	1	14	15	90	3
Врадіївське	16	1	23,5	2	16,5	16,5	10Акб+Дз+Взд	35	0,70	1	14	18	102	3
Врадіївське	27	13	5,5	2	4,6	4,6	9Акб1Алч+Абз	25	0,60	1	10	12	50	3
Врадіївське	36	17	2,5	1	1,2	1,2	10Взд	30	0,70	1	13	20	90	3
Врадіївське	34	1	9,5		9,5	9,5	10Акб	20	0,70	1	8	10	40	3
Врадіївське	48	1	10,3		10,3	10,3	10Акб+Мсв+Абз	30	0,60	2	11	14	60	3
Разом по л-ву:			93,2		72,0	72,0								
Новопавлівське	46	1	31,0	1	8,0	8,0	10Акб+Алч+Дз	30	0,60	3	8	12	50	3
Новопавлівське	46	2	3,4		3,4	3,4	10Акб+Дз	35	0,70	3	9	12	52	3
Новопавлівське	47	4	3,0		3,0	3,0	10Акб	20	0,50	1	8	12	40	3
Новопавлівське	25	1	1,8		1,8	1,8	10Дз+Язл+Акб	35	0,50	2	13	20	70	3
Новопавлівське	25	2	17,0	4	9,0	9,0	10Язл+Дз+Акб	40	0,60	3	12	18	80	3
Новопавлівське	25	10	8,1		8,1	8,1	5Акб(32)5Акб(7)	32	0,70	1	14	16	20	3
Новопавлівське	16	8	13,0		13,0	13,0	10Акб+Взд+Глз	39	0,60	2	14	16	90	3
Новопавлівське	4	5	5,4		5,4	5,4	4Взд2Язл3Акб1Дз+Абз	33	0,60	1Б	18	24	145	3
Новопавлівське	4	19	1,4		1,4	1,4	10Акб	33	0,70	3	10	14	60	3
Новопавлівське	32	14	4,0		4,0	4,0	10Акб	32	0,60	2	12	14	70	3
Новопавлівське	33	3	6,0		6,0	6,0	10Дз+Акб+Взд	33	0,70	1	13	16	100	3
Новопавлівське	39	1	2,7		2,7	2,7	4Язл3Акб3Сз	42	0,60	3	12	18	70	3
Разом по л-ву:			96,8		65,8	65,8								
Арбузинське	4	3	4,0		4,0	4,0	9Язл1Дз	60	0,60	2	17	24	140	3
Арбузинське	4	4	9,7		9,7	9,7	8Язл2Дз	80	0,60	3	19	24	170	3

Арбузинське	3	5	7,6		7,6	7,6	9Яз1Дз	80	0,60	4	18	20	160	3
Арбузинське	6	2	8,3		8,3	8,3	10Яз	32	0,60	4	10	16	60	3
Разом по л-ву:			29,6		29,6	29,6								
Березківське	1	24	4,2		4,2	4,2	10Дз	70	0,60	1	22	28	225	3
Березківське	2	15	5,0		5,0	5,0	10Сз	56	0,70	2	17	26	225	3
Березківське	3	14	2,4		2,4	2,4	10Дз	110	0,50	3	24	44	200	3
Березківське	3	17	1,1		1,1	1,1	4Дз6Яз	40	0,60	1	17	18	120	3
Березківське	3	18	1,6		1,6	1,6	10Акб	31	0,60	1А	15	16	100	3
Березківське	4	4	3,2		3,2	3,2	5Дз5Лпд	65	0,60	1	21	28	190	3
Березківське	12	9	13,8		13,8	13,8	4Дз(90)2Дз(60)4Яз	90	0,50	2	24	28	200	3
Березківське	12	13	10,5		10,5	10,5	10Дз	97	0,50	3	21	36	170	3
Березківське	12	14	4,0		4,0	4,0	4Яз2Дз1Глз3Клг+Брс+Лпд	70	0,60	1	24	28	225	3
Березківське	12	15	1,5		1,5	1,5	10Дз	90	0,60	2	25	32	240	3
Березківське	13	12	1,9		1,9	1,9	6Дз4Яз	90	0,70	2	24	32	280	3
Березківське	13	13	0,5		0,5	0,5	10Дз	60	0,60	2	18	26	140	3
Березківське	14	3	12,5		12,5	12,5	8Дз2Клп	90	0,50	2	22	32	185	3
Березківське	15	11	4,4		4,4	4,4	10Дз+Чш+Яз	85	0,50	2	23	28	180	3
Березківське	17	4	0,8		0,8	0,8	9Яз1Дз	65	0,70	1	23	26	280	3
Березківське	18	6	0,6		0,6	0,6	9Яз1Клп+Дз+Брс	64	0,70	1	23	26	270	3
Березківське	23	9	2,0		2,0	2,0	6Яз2Клг2Дз	55	0,60	1А	24	26	230	3
Березківське	23	11	2,2		2,2	2,2	10Яз	90	0,70	3	23	28	275	3
Березківське	26	1	2,8		2,8	2,8	9Дз1Яз	40	0,60	1	17	26	130	3
Березківське	26	2	2,9		2,9	2,9	7Яз3Акб	35	0,70	1А	16	18	150	3
Березківське	27	9	2,5		2,5	2,5	10Акб	30	0,70	1	12	12	80	3
Березківське	28	9	3,7		3,7	3,7	10Акб+Сз	33	0,80	2	12	10	105	3
Березківське	30	5	5,5		5,5	5,5	10Акб	35	0,60	1А	17	16	120	3
Березківське	30	9	3,3		3,3	3,3	10Дз+Ябл+Взд	45	0,60	2	16	24	120	3
Березківське	31	6	9,1		9,1	9,1	10Акб	35	0,70	2	13	14	100	3
Березківське	33	13	9,3		9,3	9,3	10Дз	80	0,60	1	24	28	235	3
Березківське	34	11	3,1		3,1	3,1	10Сз+Акб+Бл	62	0,60	1	23	28	300	2
Березківське	34	12	6,9	1	4,8	4,8	10Сз+Дз	54	0,70	1А	23	28	350	2
Березківське	37	1	17,0		17,0	17,0	10Сз	52	0,60	1А	23	26	300	3
Березківське	40	7	6,4		6,4	6,4	6Яз(70)2Дз2Яз(50)	70	0,60	1	22	28	200	3
Березківське	41	3	2,4		2,4	2,4	10Сз	65	0,60	1	23	28	290	3
Березківське	41	28	13,4		13,4	13,4	10Акб+Алч	50	0,70	2	16	18	140	3
Березківське	43	1	2,2		2,2	2,2	10Дз	65	0,60	1	23	26	220	3

Березківське	43	6	4,6		4,6	4,6	10Дз	65	0,50	2	20	24	155	3
Березківське	43	8	5,7		5,7	5,7	10Дз	65	0,60	1	21	26	190	3
Березківське	43	10	4,0		4,0	4,0	6Акб2Яз2Гшз	35	0,70	1А	16	14	110	3
Березківське	43	12	2,9		2,9	2,9	8Яз2Дз	100	0,50	2	25	44	230	3
Березківське	45	15	3,0		3,0	3,0	10Акб	35	0,70	1А	17	14	140	3
Березківське	47	4	2,6		2,6	2,6	9Акб1Чш+Гхч	30	0,60	1Б	16	16	110	3
Березківське	47	11	16,0		16,0	16,0	6Акб3Алч1Яз+Яв	18	0,70	1Б	10	14	80	3
Разом по л-ву:			201,5		199,4	199,4								
Доманівське	3	12	11,0		11,0	11,0	10Акб	43	0,60	2	14	16	90	3
Доманівське	17	4	16,0		16,0	16,0	9Яз1Дз	25	0,70	3	11	14	90	3
Доманівське	17	5	9,5		9,5	9,5	7Яз2Дз1Взд	45	0,70	3	11	16	80	3
Доманівське	25	10	5,9		5,9	5,9	10Акб+Глз	49	0,60	3	14	16	100	3
Доманівське	26	10	8,0		8,0	8,0	10Дз+Гшз	50	0,70	3	14	18	120	3
Доманівське	27	5	1,2		1,2	1,2	10Дз	46	0,60	2	15	18	120	3
Доманівське	28	12	11,5		11,5	11,5	5Дз5Акб	45	0,80	3	12	14	90	3
Доманівське (Мостовське)	11	7	3,4		3,4	3,4	7Дз3Шч+Акб	38	0,70	2	14	16	100	3
Доманівське (Мостовське)	6	17	4,3		4,3	4,3	6Язл2Кля2Взд	25	0,60	2	9	12	80	3
Доманівське (Мостовське)	6	14	0,3		0,3	0,3	10Дз	60	0,60	1А	24	32	230	3
Доманівське (Мостовське)	11	5	1,8		1,8	1,8	10Глз	45	0,80	2	14	16	120	3
Разом по л-ву:			72,9		72,9	72,9								
Всього ВСР:			629,6		530,3	530,3								
Всього по філії ВСР:					530,3									

З метою визначення причин виникнення патологічних процесів в лісових насадженнях Врадіївського надлісництва Філії, призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів, було проведено лісопатологічне обстеження лінійним методом шляхом візуального обстеження стану дерев.

Обстеженням встановлено:

Представлені для лісопатологічного обстеження лісові насадження Філії характеризуються погіршенням санітарного стану внаслідок пошкодження дерев стовбуровими шкідниками та хворобами лісу, про що свідчать характерні симптоми та ознаки пошкодження, ураження, прояви шкідливих організмів на дереві або його частині, що впливають на здатність виконання ним життєвих функцій (фотосинтезу, всмоктування вологи та поживних речовин) та призводять до ослаблення дерев, зменшення приросту та послідовним всиханням.

Незважаючи на проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів, загальна площа насаджень всіх лісництв Врадіївського надлісництва Філії з порушеною і втраченою біологічною стійкістю значно зменшилась, але не зникла зовсім.

Заплановані та відібрані в вибірку санітарну рубку, дерева всіх листяних порід (дуб, клен, ясен, акація та інші) IV – VI категорії стану, з інтенсивною суховершинністю від 2/3 крони до 100%, всиханням більше половини скелетних гілок по всій висоті крони, в невеликій кількості зломи вершин, поодинокі дерева з дуго вигнутими зігнутими стовбурами, з нахилом нижньої та середньої частин стовбура понад 30 градусів від

вертикальної осі, з підірваною кореневою системою, з локальним відшаруванням кори та пошкодженням стовбуровими шкідниками (заболонниками, вусачами, златками).

На ділянках з акацією та гледичією будуть відібрані у вибіркову санітарну рубку дерева суховершинні та сухостійні, з відхиленням стовбурів від вертикальної осі понад 30 градусів, вражені некрозно – раковими хворобами: з наростами – напівкулястими напливами на стовбурах й пухлини (ракові утворення більше, ніж на 2/3 периметра) – здуттями або потовщеннями на гілках і стовбурах, з глибокими тріщинами в комлевій частині, з поодинокими зламами та розколами стовбурів, з локальним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками – під корою личинкові ходи забиті трухою, що характерно для вусачів.

Крім дерев вражених стовбуровими шкідниками, по всіх лісництвах спостерігаються поодинокі листяні дерева уражені – східчастим раком, охоплені ними рани понад 2/3 периметра із заглибленням в середину (частіше в комелі) та з виходом плодкових тіл дереворуйнівних грибів – трутовиків на різній висоті дерев, які є збудниками стовбурових гнилей листяних деревних порід. На ділянках виявлені поодинокі плодкові тіла трутовика справжнього, який викликає білу мармурову ядро – заболонну стовбурову гниль та трутовика несправжнього, який викликає білу ядро-смугасту стовбурову гниль корозійного типу. Також було виявлено на акацієвих деревах поодинокі плодкові тіла сірчано – жовтого трутовика, що викликає червоно – буру ядрою призматичну стовбурну гниль.

Деревостани дуба поодинокі вражені поперечним раком з повним обхватом периметра стовбура з характерними ознаками – поперечними тріщинами, нерівними краями та деформованими стовбурами.

В Первомайському лісництві квартал 4 виділ 4, квартал 4 виділ 19, квартал 5 виділ 11, квартал 5 виділ 12, квартал 12 виділ 12, квартал 19 виділ 4, квартал 25 виділа 21, 22 та 23, Врадіївському лісництві квартал 5 виділ 8 та Березківському лісництві квартал 2 виділ 15, квартал 34 виділа 11 та 12, квартал 37 виділ 1, квартал 41 виділ 3 – оглянуто хвойні насадження. У вищезазначених лісництвах наявні дерева сосни IV – VI категорії стану: свіжі сухостійні, відмираючі, суховерхі більше половини довжини крони, взагалі з відсутнім верхом, з тріщинами в комелі, з механічними пошкодженнями корневих лап або стовбурів розміром не менш як 2/3 периметра, з дугоподібно зігнутими стовбурами та поодинокі завислі дерева, з локальним відшаруванням кори на різній висоті стовбурів, дані дерева пошкоджені стовбуровими шкідниками (короїдами, златками, вусачами (рагісм ребристим, комлевим коротковусим). Також на всіх ділянках Первомайського лісництва, Врадіївського лісництва та Березківського лісництва Філії поодинокі спостерігались ознаки додаткового живлення лубоїдами – «стрижка пагонів».

Неприйняття швидких заходів з поліпшення санітарного стану в соснових насадженнях зумовить подальше поширення та масовий розвиток стовбурових шкідників по всій площі хвойних насаджень Філії. Стовбурові шкідники переносять спори з родини офіостомових грибів (*Ophiostoma*), які викликають враження деревини заболонною синьою гниллю (офіостома), що розвивається в ходах комах у заболонній частині стовбура. Тому важливим є оперативне вилучення свіжозаселених короїдами дерев з насаджень для зменшення чисельності стовбурових шкідників.

Висновок:

Таким чином, в обстежених лісових насадженнях Врадіївського надлісництва Філії відмічається пошкодження дерев стовбуровими шкідниками: короїдами (лубоїдами, заболонниками), вусачами, златками та із враженням насаджень хворобами лісу (східчастий рак листяних порід, поодинокі поперечний рак дуба, стовбурові гнилі – викликанні дереворуйнівними грибами).

Довготривале знаходження насаджень в такому незадовільному санітарному стані призведе до виникнення масових осередків шкідливих організмів.

Характер всихання поодинокий та груповий, ступінь всихання слабка та середня.

На момент обстеження відведення лісових ділянок у вибіркову санітарну рубку не проведено.

При проведенні вибірових санітарних рубок в насадженнях Врадіївського надлісництва Філії залишати дерева, які виконують важливі біоценогічні функції та щоб зменшення повноти насаджень не було нижче встановленого показника повноти відповідно до вимог «Санітарних правил в лісах України».

Рекомендації та пропозиції:

1. В насадженнях, що втратили біологічну стійкість, пошкоджених стовбуровими шкідниками та вражених хворобами лісу, з метою недопущення розмноження та розповсюдження шкідливих організмів у прилеглих насадженнях, здійснити заходи з поліпшення санітарного стану лісів із застосуванням найефективніших методів та технологій, відповідно до вимог «Санітарними правилами в лісах України».

2. З метою поліпшення санітарного стану лісів, обстежені насадження потребують проведення **вибіркової санітарної рубки на загальній площі 530,3 га.**

3. ДСЛП «Херсонлісозахист» рекомендує державній лісовій охороні Філії здійснювати моніторинг за поширенням шкідників лісу та проводити наземні біологічні заходи боротьби із шкідниками лісу, а саме розвішування гнізд для птахів. В осередках розмноження комах-камбіофагів викладати зрубані дерева, які будуть пастками для шкідників і вилучатимуться після заселення їх шкідниками (ловильні дерева).

4. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів виконувати згідно з вимогами «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27.07.1995р. №555.

Акт складений в 3-х примірниках.

Додаток: фотофіксація.

Головний лісопатолог
ДСЛП «Херсонлісозахист»

Ксенія МАЄВСЬКА

Начальник відділу нагляду та
прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист»

Раїса РУДЬ

Провідний інженер лісового господарства
філії «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Дмитро ДЯДЮКОВ

Лісничі філії «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Березківського лісництва

Віктор КРАВЧЕНКО

Новопавлівського лісництва

Сергій КУЧАНСЬКИЙ

Первомайського (Лисогірського) лісництва

Євгенія КОШЕЛЄВА

Доманівського лісництва

Василь ШИТІВ

Арбузинського лісництва

Микола ЛЕОНТЮК

Помічник лісничого Врадіївського лісництва
філії «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Оксана БОЙКО